

A Ilustración en España

Bloque 1. Tema 9

A Ilustración en España (con especial atención ao Despotismo Ilustrado desenvolvido por Carlos III e as dificultades atopadas na súa realización)

*2º Bach. - IES Mendiño
Proq. Xosé Díaz Alonso*

Evolución de la Ilustración

A Ilustración

- A **Ilustración** foi un movemento cultural e ideolóxico característico da Europa do século XVIII.
- Defendía a **capacidade da razón humana** para descubrir a verdade e as leis da natureza, así como a **necesidade de realizar reformas** para incrementar o benestar e alcanzar a **felicidade social**.

Fases da Ilustración

- En España en xeral, e en Galicia en particular, as ideas ilustradas tiveron un **desenvolvemento máis tardío** que noutros lugares.
- A Ilustración española pode dividirse en **dúas etapas**:
 - **1700-1759**: con Felipe V e Fernando VI.
 - **1759-1788**: con Carlos III.

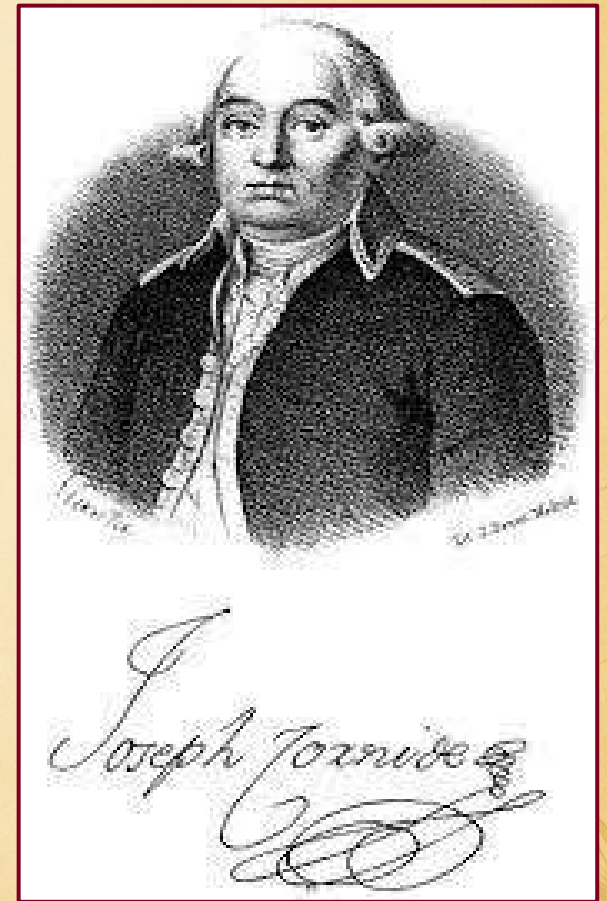
Fases da Ilustración

- A etapa dos reinados de Felipe V (1700-1746) e Fernando VI (1746-1759) é tamén denominada “**protoilustración**”.
- Estivo protagonizada polos “**proxectistas**” (por elaborar proxectos para o goberno) e os “**novatores**” (por innovar en pensamento e ciencia). Destacou o pai Feijóo.

Fases da Ilustración

- A segunda etapa, xa **plenamente ilustrada** e de apoxeo, desenvolveuse con Carlos III (1759-1788).
- Destacaron ilustrados como Campomanes, Floridablanca, Olavide ou, en Galicia, José Cornide Saavedra.

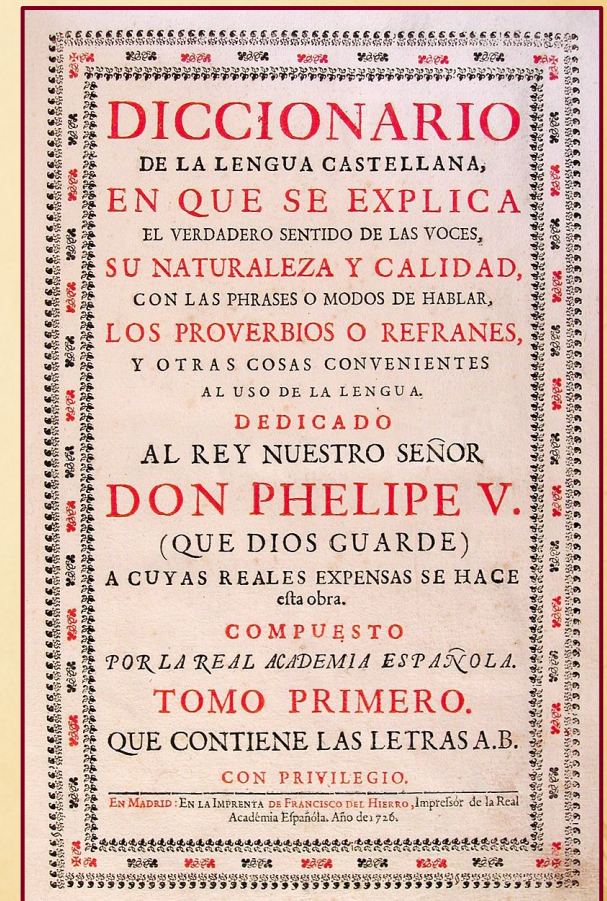

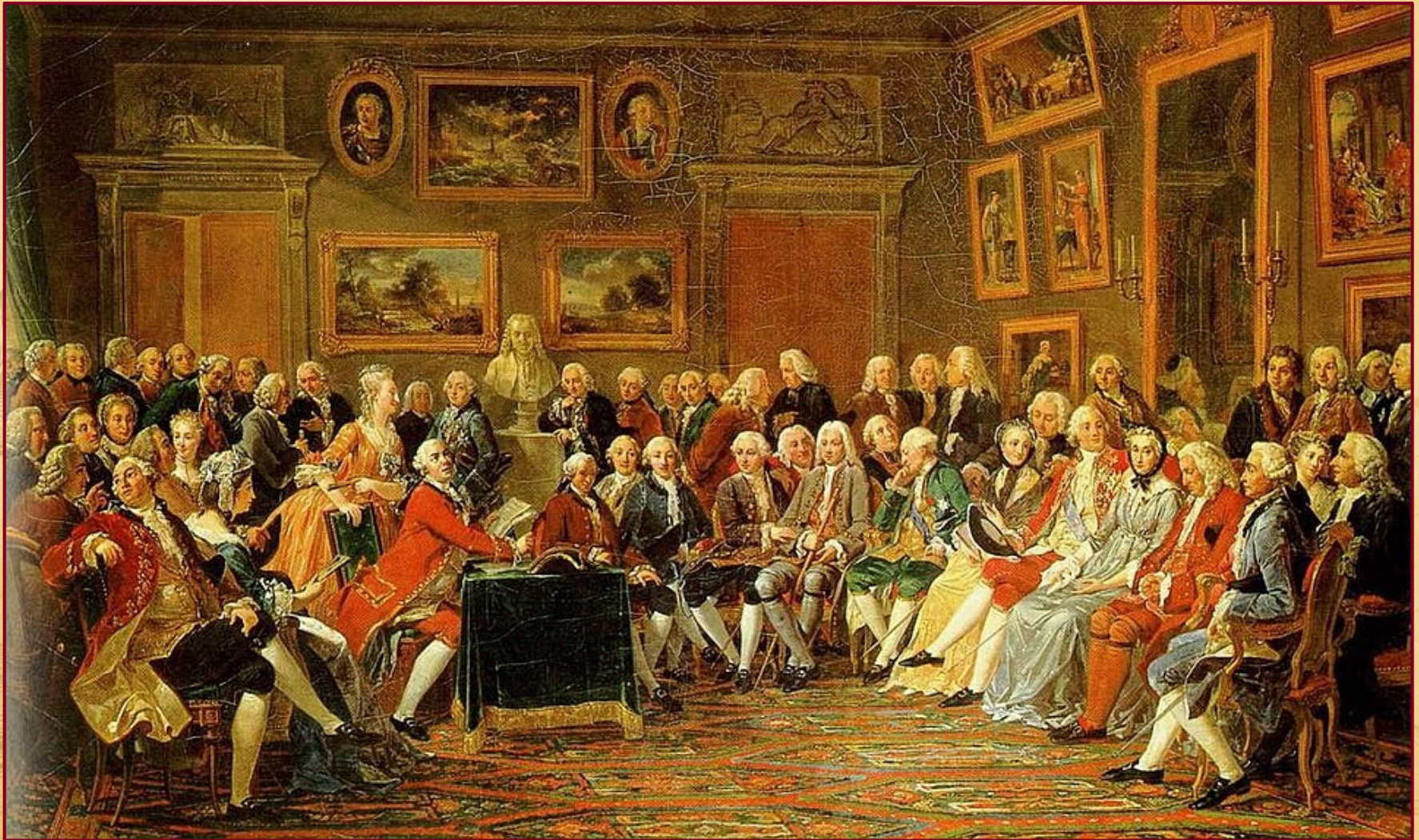
As ideias ilustradas

As ideas ilustradas

- As ideas ilustradas foron aceptadas e promovidas por unha **minoría culta** (nobres, clérigos, funcionarios e burgueses), que tivo unha gran influencia política.
- Este pensamento difundíuse por medio das academias, das Sociedades Económicas de Amigos do País, das universidades e das institucións científicas, así como a prensa.

As ideias ilustradas

As ideas ilustradas

EL CENSOR, OBRA PERIODICA.

TOMO PRIMERO.

QUE CONTIENE LA
Dedicatoria, y los veinte y tres
primeros Discursos publica-
dos en el año de 1781.

*Sunt bona, sunt quaedam mediocria, sunt
mala plura,
Quae legis hic: aliter non fit, Aute, liber.*

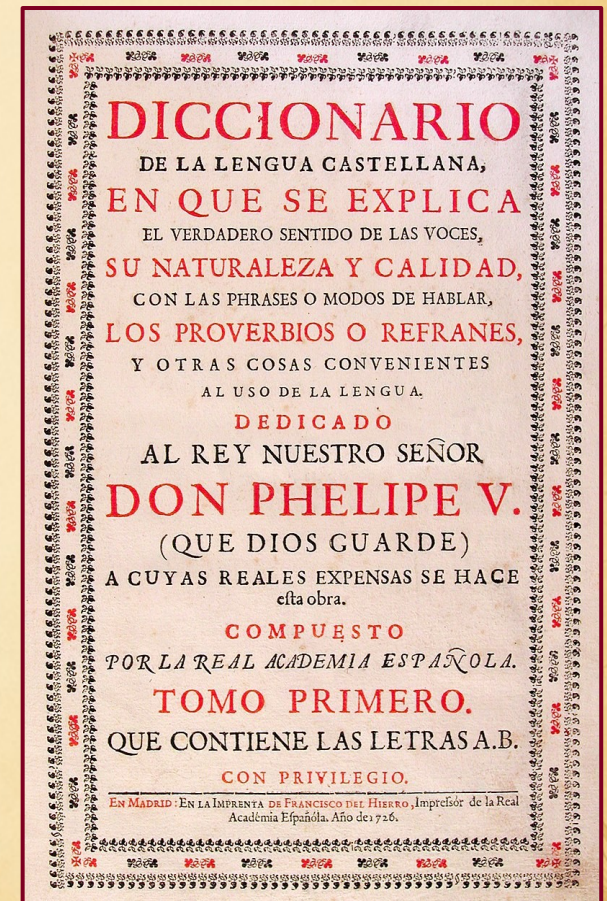
EN MADRID.

Con las licencias necesarias: Año
de 1781.

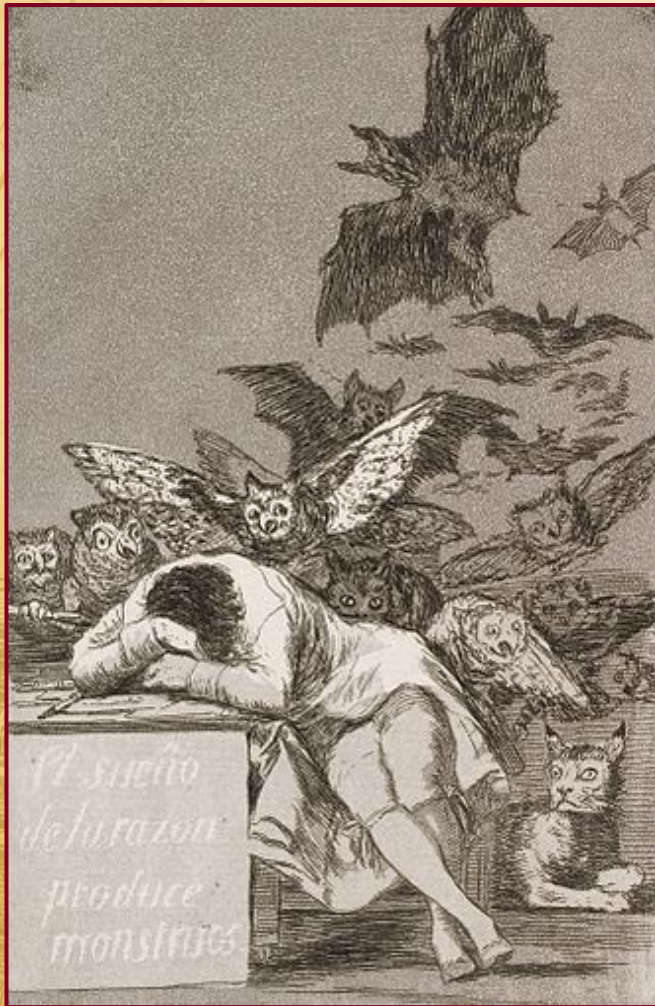

As ideas ilustradas

- Este pensamento caracterizouse pola **moderación reformista**, compaxinando a crítica e a renovación co pragmatismo e o respecto á orde establecida. Caracterízase por:
- **Crítica á realidade vixente**, á ignorancia e á incultura, ao atraso económico e social ou aos abusos dos poderosos.

A las ideas ilustradas

LA FALSA FILOSOFIA,

ò

EL ATEISMO, DEISMO, MATERIALISMO,
y demás nuevas Sectas,

CONVENCIDAS DE CRIMEN DE ESTADO
*contra los Soberanos y sus regalias, contra los Magistrados
y Potestades legítimas.*

LIBRO PRIMERO.

DONDE SE COMBATEN LAS VANAS HYPOTESIS
y Principios sediciosos de los Ateistas, Deistas,
Fatalistas, Naturalistas, y demás pretendidos
Filósofos.

TOMO SEGUNDO.

SU AUTOR

FR. FERNANDO DE ZEVALLOS,
*Monge Geronymo del Monasterio de San Isidro
del Campo.*

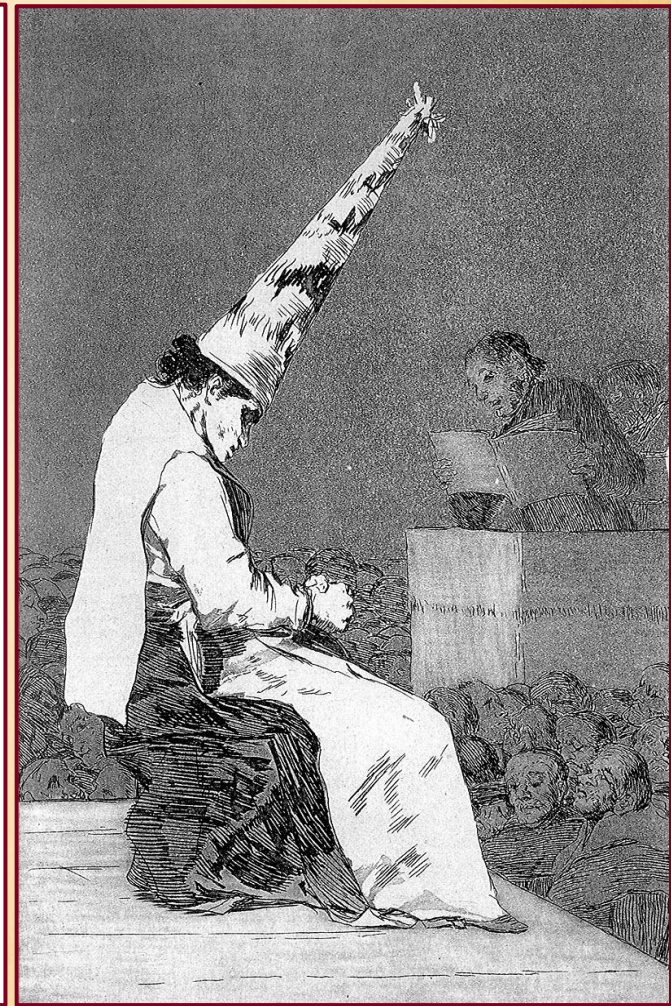
SEGUNDA IMPRESION.

*Et nunc Reges intelligite : Erudimini qui iudicatis terram. Psalm. 2.
v. 10.*

CON PRIVILEGIO Y LAS LICENCIAS NECESARIAS.

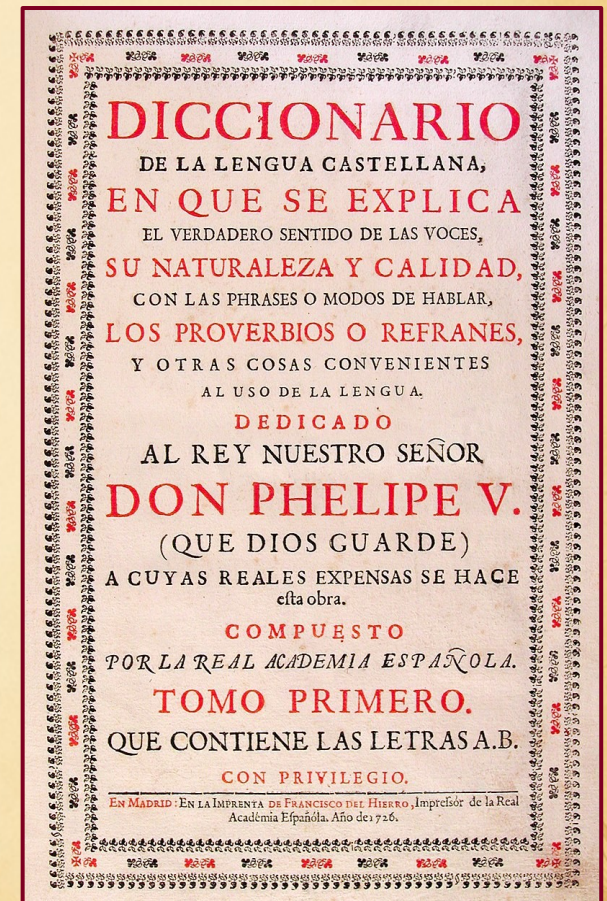
EN MADRID.

En la Imprenta de ANTONIO FERNANDEZ. Año de 1775.

As ideas ilustradas

- Fomento da educación e da renovación científica para superar o atraso e modernizar España.
- Concretaríase na fundación das escolas técnicas (Escola de Náutica e Comercio da Coruña...) e das Academias (de Lingua, de Medicina, de Historia, de Belas Artes...).

As ideas ilustradas

DICCIONARIO

DE LA LENGUA CASTELLANA,
EN QUE SE EXPLICA
EL VERDADERO SENTIDO DE LAS VOCES,
SU NATURALEZA Y CALIDAD,
CON LAS PHRASES O MODOS DE HABLAR,
LOS PROVERBIOS O REFRANES,
Y OTRAS COSAS CONVENIENTES
AL USO DE LA LENGUA.

DEDICADO
AL REY NUESTRO SEÑOR
DON PHELIPE V.
(QUE DIOS GUARDE)
A CUYAS REALES EXPENSAS SE HACE
esta obra.

COMPUESTO
POR LA REAL ACADEMIA ESPAÑOLA.
TOMO PRIMERO.
QUE CONTIENE LAS LETRAS A.B.

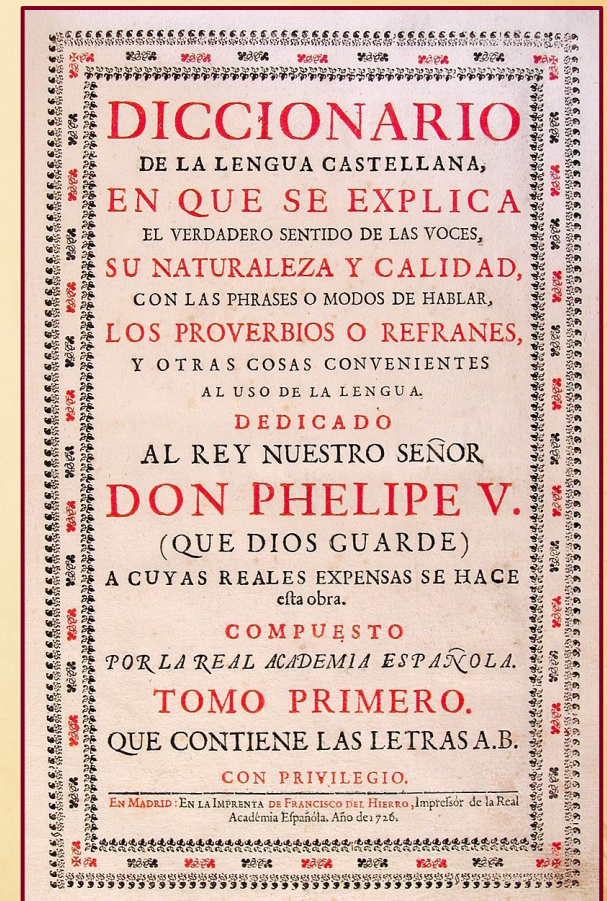
CON PRIVILEGIO.

EN MADRID: EN LA IMPRENTA DE FRANCISCO DEL HIERRO, Impresor de la Real
Academia Española. Año de 1726.

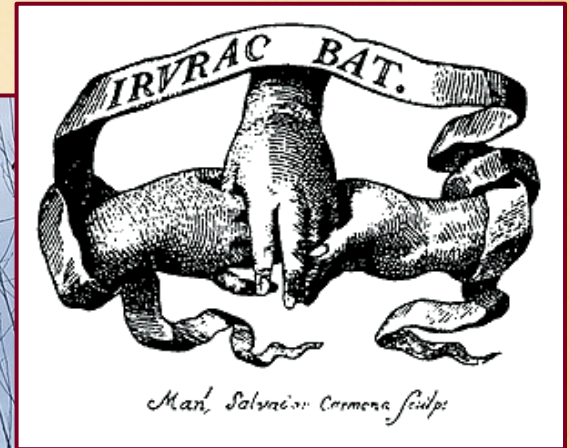
As ideas ilustradas

- O predominio das preocupacións económicas, mellorando con proxectos e reformas, todos os sectores produtivos (especialmente o artesanal e comercial).

O obxectivo era incrementar a riqueza do reino e o benestar e a felicidade da poboación. Para iso foi creáronse varias **Sociedades Económicas de Amigos do País**.

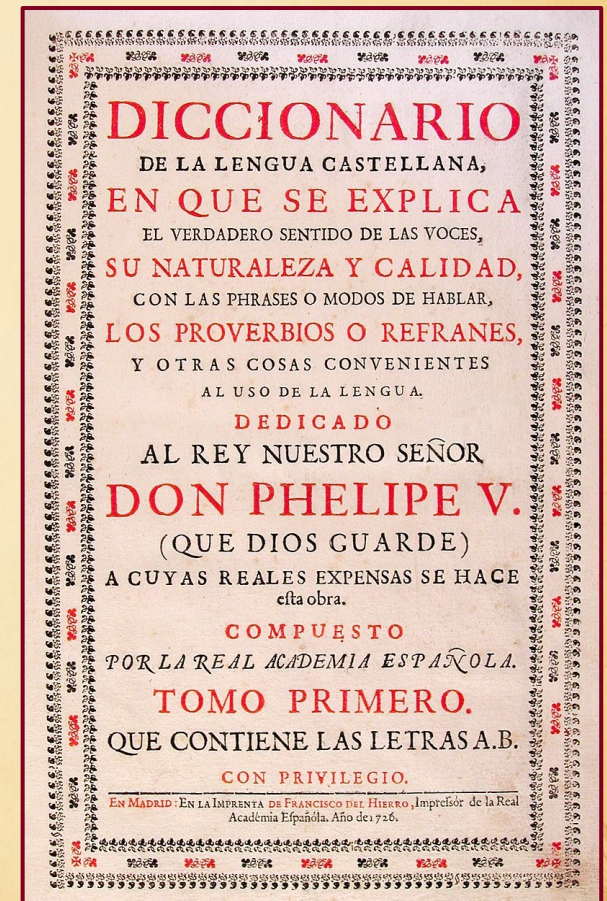

As ideias ilustradas

As ideas ilustradas

- O recurso ao poder do rei para alcanzar as reformas pretendidas e afastar tanto os atrancos e oposición existentes.
- A aceptación do rei como “home ideal” ilustrado: racionalista, intelectual, amante das artes e das ciencias e reformista en política.

As ideias ilustradas

O Despotismo Ilustrado

Despotismo ilustrado

- O **despotismo ilustrado** era unha nova concepción do poder defendida por moitos intelectuais.
- Os reis debían **exercer un poder absoluto**, que debía empregarse en aumentar a riqueza e benestar dos súbditos, sendo as reformas impulsadas polos monarcas.

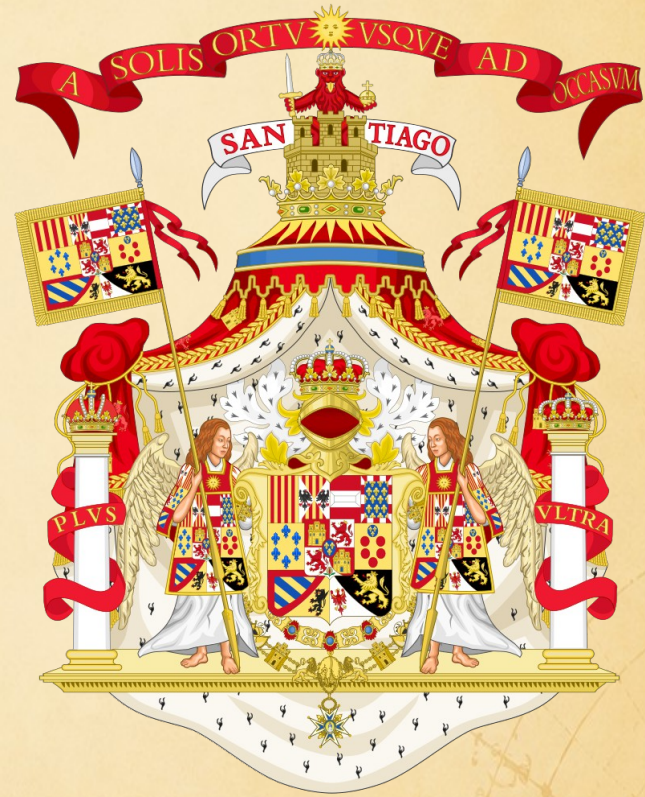

Despotismo ilustrado

- O despotismo ilustrado pódese resumir na frase “**todo para o pobo, pero sen o pobo**”.
- Este apoio ao poder real fixo que **moitos ilustrados formasen parte dos gobernos**, en especial durante o reinado de Carlos III.

As reformas de Carlos III

Yo El Rey

As reformas de Carlos III

- Ao principio, Carlos III redeouse de **ministros ilustrados italianos**, que o acompañaran como rei das Dúas Sicilias.
- As súas políticas (liberdade comercial para os cereais, desamortización dalgunhas terras da Igrexa...) enfrontaron a estes ministros cos privilexiados.

As reformas de Carlos III

- A oposición estoupou no ***motín de Esquilache de 1766***, que levou á destitución deste ministro e á moderación das reformas.
- Comezaron a destacar **ilustrados españois**, chegando a ser ministros Campomanes, Aranda ou Floridablanca. Tamén son salientables outros pensadores como Jovellanos, Olavide ou Cornide Saavedra.

As reformas de Carlos III

As reformas de Carlos III

As reformas de Carlos III

- As reformas relixiosas buscaban reducir o enorme poder que tiña a Igrexa Católica.
- Carlos III incrementou o regalismo con medidas como a **expulsión dos xesuitas** (1767) ou a limitación do poder do tribunal da Inquisición.

As reformas de Carlos III

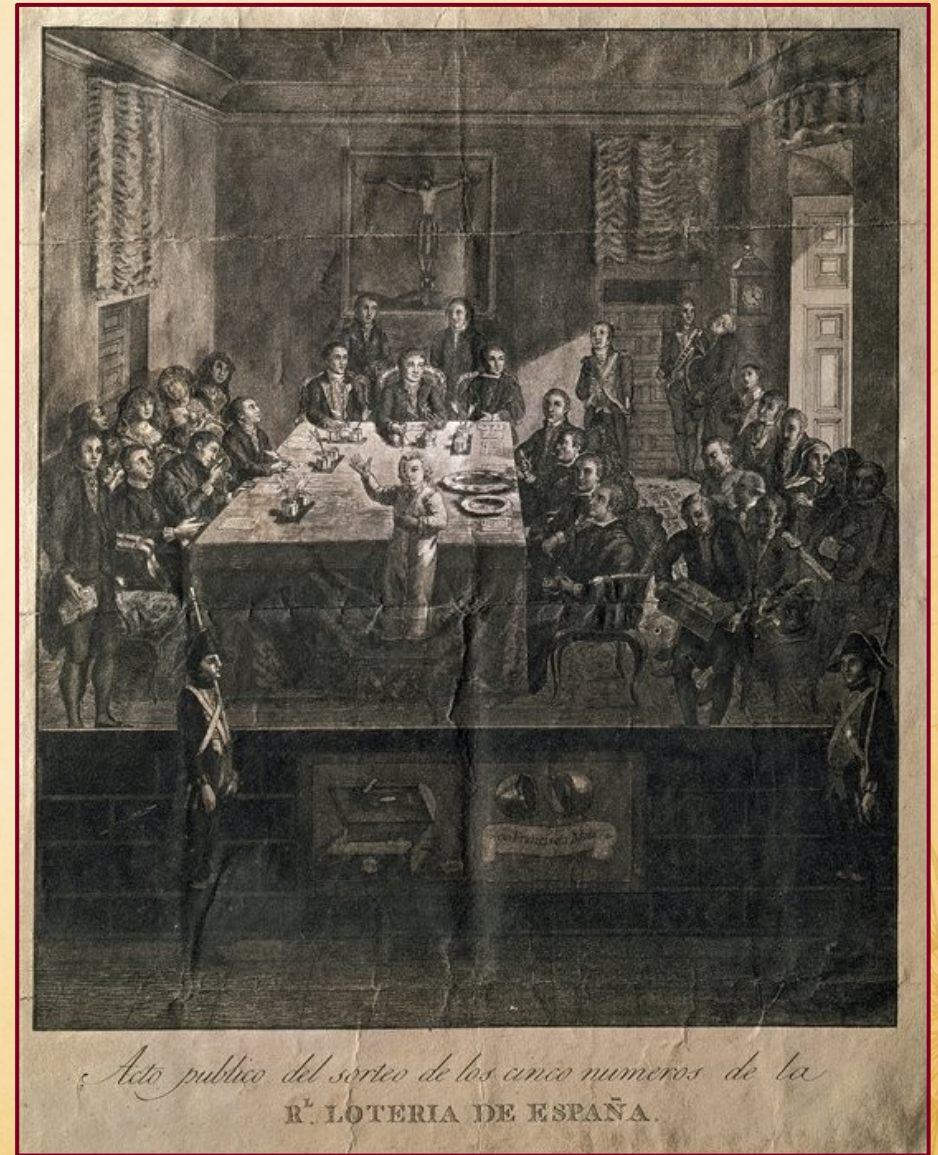
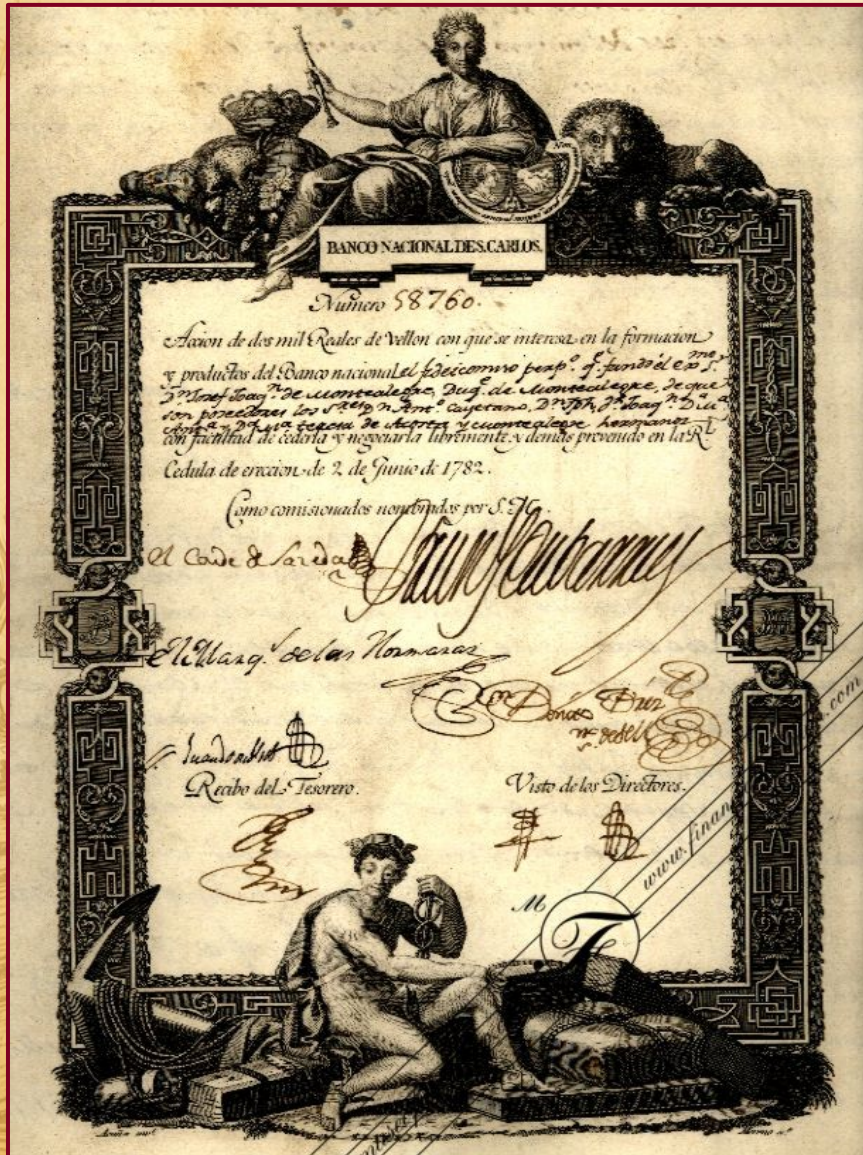
Expulsion et Embarquement des Jésuites des États d'Espagne, Par Ordre de S.M. C. le 31. Mars 1767.

Extrait de l'État ou se trouvent les Ordres et Instructions données par le Cte L'Archevêque des M.E. au Directeur chargé du Transport de ces Religieux de Madrid à Carthagène, avec leur Route par N.^o de S. P. jusqu'à la mer au G.^{te} à qui le P.^{re} des paroisses de partir la nuit même pour l'Isle de Corce.

As reformas de Carlos III

- **As reformas económicas** orientáronse cara o aumento da recadación (Banco Nacional de San Carlos, Lotería...).
- Tamén se buscaba fomentar a riqueza do país con medidas liberalizadoras (comercio con América...) e a promoción do desenvolvemento agrícola (“Nuevas Poblaciones”...).

As reformas de Carlos III

As reformas de Carlos III

As reformas de Carlos III

- ♦ **As reformas militares** buscaban reorganizar o exército e establecer un servizo militar obrigatorio.
- ♦ **As reformas sociais** intentaron dignificar o traballo industrial e comercial e apoiaron o desenvolvemento educativo e científico.

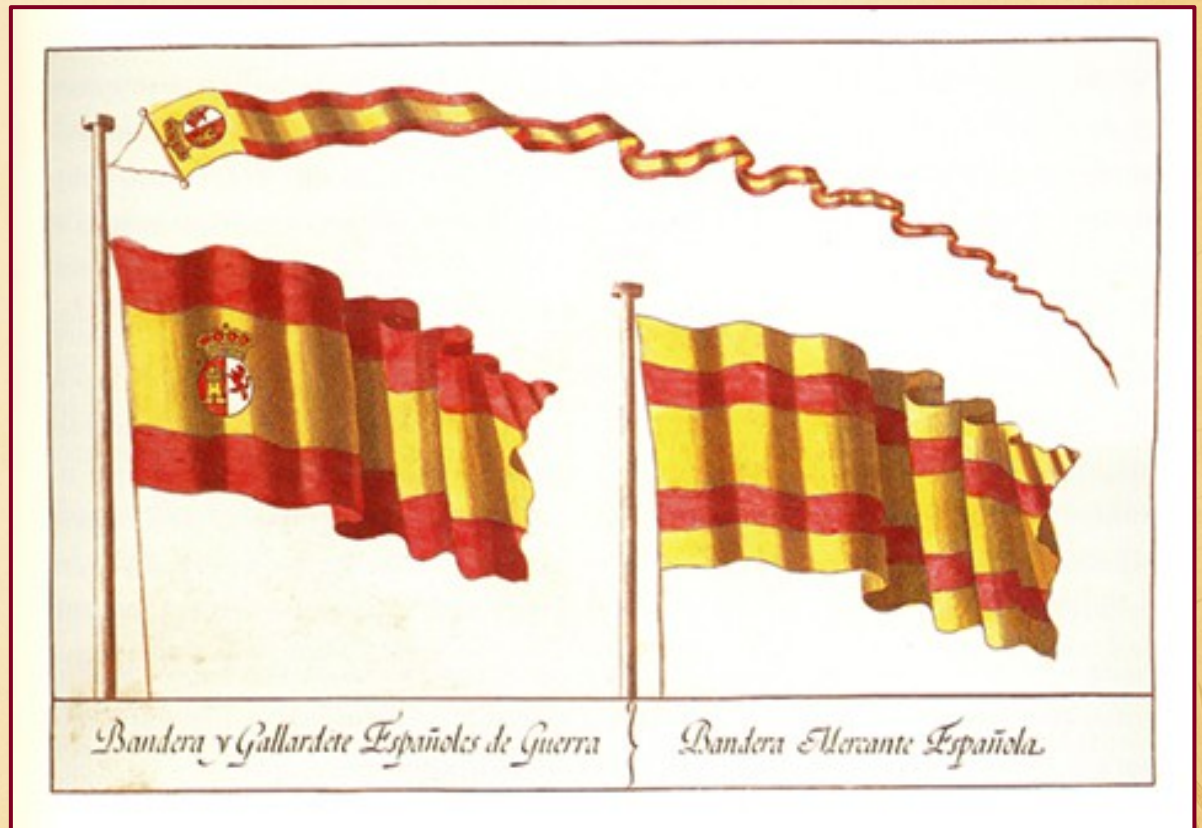
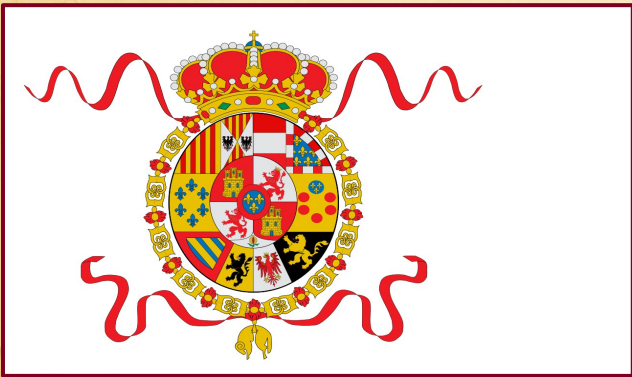

As reformas de Carlos III

- **As reformas institucionais** limitáronse ao poder municipal, incluíndo cargos electos (síndicos e deputados do común).
- **As reformas educativas** centráronse no impulso do ensino público e das ciencias útiles, a reforma da universidade e a creación de novas institucións.

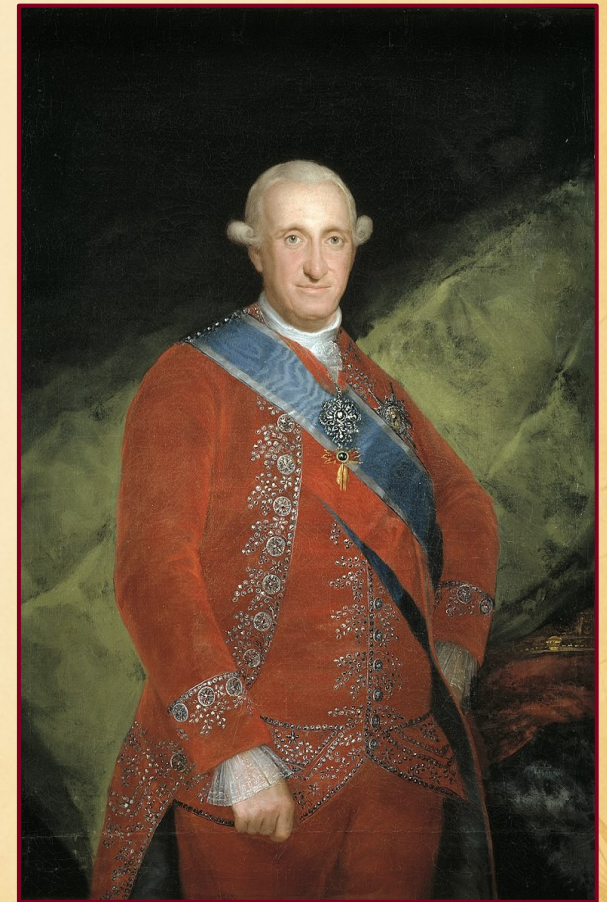

As reformas de Carlos III

O fin das reformas

- ♦ O despotismo ilustrado tivo moitas **limitacións** derivadas da oposición dos estamentos privilexiados do Antigo Réxime.
- ♦ O temor xerado pola Revolución Francesa ao novo rei, **Carlos IV**, levou á paralización da axenda reformista. Sen embargo, da Ilustración nacerá o espírito liberal de comezos do século XIX.

Ánimo co
estudo!

